

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidecalogvs Theologico-Politicvs Reformatvs

Dript, Laurentius a

Paderbornae, 1672

Articvlvs VIII. Contra IV. Decalogi Praeceptum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13441

missi talis paris Chyrothecarum tantum ordinarie sit, ut plus, si formalem inirent contractum, exigere vix possent. Sed illis omnibus via obstructa est, & vere declarati sunt Simoniaci per Bullam *Pij V.* quæ incipit. *Intolerabilis multorum perversitas &c.* quæ emanavit Anno 1569. Kalend. Junij, Pontificatus anno quarto, & in alia quanta Ecclesia Dei incommoda Constit. 58. tom. 2. Bellarij.

ARTICVLVS VIII.

Continens Propositiones contra Quartum Decalogi Præceptum à laxitatum Patronis adinventas.

I. **D**iscussis illis, quæ tribus præceptis primæ tabulæ ad Deum spectantis adversari videbantur, jam ad præcepta secundæ tabulæ, in qua primum parentum honorationem præcipit, cui soli promissio est annexa transimus. Parentes honorandos eorumq; injuriam severissime animadvertendam etiam Ethnici, solo luminis naturalis instinctu

stinctu agnoverunt, unde Hierocles apud
 Strobeum ser. v. 77. libri quem edidit sub titu-
 lo, quomodo erga parentes agendum sit hoc
 habet: Si quis parentes secundos ac terrestres
 quosdam Deos dixerit, non errabit, cum pro-
 pter vicinitatem, si dicere fas est, vel ipsis Deis
 honorabiliores sint: Necessarium est autem ma-
 existimare, & perpetua animi promptitudine
 conandum, ut ipsorum beneficiis paria facia-
 mus, quantumvis enim multa in ipsorum gra-
 tiam fecerimus, semper tamen inferiora erunt
 omnia quam esse deberent, Et post pauca: ut
 igitur, ait: in promptu habeamus quibus officii
 is erga parentes obstringamur. Summariam
 hanc sententiam semper animo versare oportet.
 Quod parentes nobis Deorum imagines
 sint, & per forem Dij lares seu domestici, be-
 neficiorum Anchores, cognati creditores, Do-
 mini & amici constantissimi.

2. Et quidem conformiter isti Aristoteli-
 lico. Deo, parentibus & preceptoribus nihil
 potest reddi equivalens: id quod etiam ad-
 vertit Philo Judaeus lib. de decalogo, ubi ait: pa-
 trem & matrem Deos esse conspicuos illius
 geniti imitatores in fingendis animalibus.

hoc uno differre, quod Deus sit totius mundi genitor hi vero filiorum duntaxat; nec fieri posse, ut pius sit erga illum invisibilem, qui erga hos conspicuos sit impius. Parentumq; honorem ita nature hominum inditum, ut aliquem vel affectu Parricidam fieri impossibile quodammodo judicavit Solon Atheniensis: Vnde interrogatus, cur nullam contra parricidas dedit legem, Respondit, quoniam desperavi hoc scelus. At posteri malitiam humanæ nature considerantes, parricidio & verberationi parentum gravissimam statuere pœnam, ut nimirum culeo cum gallo gallinæco, simia & vipera vivis, inclusi in mare demergerentur, ut docent Alexander ab Alexand. lib. 3. geneal. c. 5. Carpzov. in prax. Criminal lib. 1. q. 8.

3. Nec minorem pœnam non parricidis modo sed & violentas in parentes manus iniicientibus lex Divina præscripsit Exodi 21. qui percusserit patrem suum, aut matrem mortemoriatur, item qui maledixerit patri suo vel matri, morte moriatur: item Deuter. 21. si homo genuerit filium contumacem & proternum &c. quod si maledicenti patri & matri,

tri,

tri, voluit Deus pœnam mortis infligi, quam
erat decreturus parricidium committente
bus? sed his non obstantibus, hoc de hono-
randis parentibus præceptum, laxant Neo-
terici, dum omnem ejus obligationem, per
supra, circa primum decalogi Præceptum
allegatum esse *indeterminatum* tollunt: sed
hoc seposito sit.

PROPOSITIO.

*Probabile ac tutum est filios licite cum in-
dignis inire matrimonia Patre & ma-
tre dissentientibus.*

4. **C**onsensum Parentum ad matrimo-
nia de jure civili, sive fiant cum inde-
gnis, sive dignis à filijs contrahenda, esse ne-
cessarium, certum est, unde *Justinian. lib. 1.
Instit. tit. 10. ait ipsum suaderi & civili & na-
turali ratione: Consentunt & A catholica
Augustanæ confessionis professores, qui
tantum requirunt parentem ad matrimo-
nium filiorum consensum, ut illo deficiente, ipsi
non subsistere & irrita esse asserant; nisi for-*

ad sponsalia copula carnalis accesserit, quo casu illum nõ requiri arbitrantur, ita *Carpz.* in *suaturispr. Consist. defin. 60. n. 6.* De jure autẽ Canonico consensum requiri saltẽ de honestate, communis hucusque sententia fuit, idque quando fiunt cum dignis, quanto magis si cum indignis? ita sentiunt *Henriquez.* in *summa lib. 11, cap. 6.* *Basilius Pentius lib. 2. de matrimonio: cap. 1.* *Bellarmin. lib. 1. de Matr. cap. 19. & 20.* *Estius in 4. dist. 28. §. 2.* *S. Ambros. Epist. 64 alias 23. ad Sisinnium.* *Hesselius lib. 5. Catechismi cap. 115.*

5. Quorum omnium rationes sunt, prima honor parentibus super omnes alios debitus quarto decalogi præcepto expressus, qui requirit, ne quid magnum filij sine ipsorum consensu aggrediantur.

Secunda quia parentum interest quem generum vel nurum, cui dotem annumerent, quemque filij vel filia loco habeant, sint adepturi, & hæc est ratio *S. Ambrosij* loco cit.

Tertia, Parentes longã utique experientia docti, filiis auxilio & consilio tam ante, quam in matrimonio esse possunt, quod tanto prom-

to promptius præstabunt, si cum suo consensu & consilio matrimonium inierint, propter quod vituperatur *Esau*, quod sine parentum consensu illas sibi matrimonio copularit, quas illi pro nuribus noluerunt agnoscere: Accedit ex parte filiarum sexus immitas & imprudentia qua stimulante plerumque maritorum titillatione aduersus propria commoda in conjugium consensum præbent.

6. Hæcque causa, quod multi Canonici matrimonia sine consensu parentum contracta damnent, *Canon. nostrates & alij 31. q. 1.* Ipsimetque Acatholici mortalis & grauius peccati damnant filios sine parentum consensu matrimonia ineuntes, unde *Georgius Franzkius* in suis *exercitationibus Juridicis* 9.3.7.16. relatis in utramque partem sententiis sic concludit, quæ cum ita sint, Concedemus tandem gravissime quidem illos spercare liberos, qui parentum Authoritatem aspernati propriæ libidinis ductu uxores maritosvè sibi copulaverint, & nefarium hoc interno conscientia honestatisque vinculo obligari.

PROPOSITIO I.

Licet absolute desiderare filio mortem Patris, ut causam boni sui.

PROPOSITIO II.

Licet Parentibus optare mortem filie, ut à sollicitudine & cura illius liberentur.

7. **H**As propositiones, licet assertor earum, non vacare periculo ipse advertat, in quantum in utraque absolute eligitur malum alterius, licet ut causam proprii sui commodi; nihilominus satis probabiles; adeoque in praxi tuto eas sequi licere iudicat: quod si illa tutæ in praxi, æque licitum erit subdito optare mortem Prælati, vel ut ab illo sibi infenso liberetur vel Prælatutram adipiscatur: item fratribus junioribus mortem seniorum, ut in jus primogenituræ succedant. Eoque justior erit optatio & desiderium, quo pinguioribus Prælaturæ & primogenia quæ desiderantur. Sed hoc cunctis est honora-

honorare patrem & matrem, illis malorum temporalium, maximum & terribilium omnium terribilissimum exoptare? Estne hoc illi primo legis naturalis principio, quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris, conforme? Quis pater æquo animo ferat, æquis oculis aspiciat filium, suæ morti hæreditatis adipiscendæ causa inhiantem? Christus Dominus ab homicidio non excusavit eos, qui ex motu pietatis & obsequij Divini discipulos suos essent interfecturi, dum ait, *venit hora, et nunc omnis qui interficit vos arbitretur se obsequium præstare Deo, ecce imaginatum Dei servitium in mente divina est homicidium, cur non & ob imaginatum proprium commodum mortis patris desiderium erit in mente divina parricidium? si, qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, jam machatus est eam in corde suo, utique à pari, qui invidia hæreditatis optat mortem parentis jam parricida saltem est affectu in corde suo, & tanto certius quanto talis optatio non est meræ velleitas vel inefficax sed efficax & absoluta voluntas, unde dictum est in propositione licet absolute &c. non dicam quod infu-*

aliud decalogicum præceptum, non concupisces rem proximi tui, absolute violent, dum bona paterna sub alterius adhuc dominio constituta, affectant, & pro medio illa adipiscendi ad affectatum iniquum objectum, iniquius medium affectationem mortis paternæ assumunt.

8. Id quod bene advertit *S. Augustin.* *pragm. 42. cap. 10.* Concupiscere rem proximi inquit quod notat Deus in corde, etiamsi iustam tibi successionem quaras, non licet, denique qui volunt res alienas tanquam justè possidere, heredes se fieri quarunt à morientibus; quid enim tam justum videtur, quam rem sibi derelictam possidere, habere jure communi? quid apud te manet homo? dimissum est mihi, hereditatem consecutus sum, testamentum lego: Nihil videtur justius ista voce avaritia. Tu laudas quasi jure possidentem. Deus damnat injuste concupiscentem, vide qualis es, qui optas te ab aliquo heredem fieri, non vis ut habeat heredes, in heredibus autem nihil charius primogenito. Proinde in primogenitis tuis punieris, qui concupiscendo res alienas, id quod tibi jure non debebatur, quasi juris umbram perquiris.

R

Quibus

9. Quibus merito illud Philonis *Judei* lib. de decalogo opponas. Ceterum qui nec de hominibus bene merentur. Lati eorum proposititatibus, condolentes adversitatibus nec pietatem sanctitatemque suspiciunt, possunt videtur mutati in ferarum ingenium, inter quos parentum tenent qui parentes suos negligunt, utriusque partis hostes, tum Deo, tum ejus, quod hominibus se approbare vult: sciant igitur damnatos pro duobus tribunalibus, quae sunt naturalia: Impietatis apud divinum, quod secundos post Deum authores vita sua non vacent ex officio: Inhumanitatis vero apud humanum: Cui enim benefacient, qui proximo optime de se meritos vili pendunt, quibus non potest referri gratia non inferior acceptis beneficiis? quomodo enim genitus poterit generem suum vicissim gignere, quam excusant prerogativam natura dedit parentibus, quam compensandam a liberis?

10. Et paulò infra, fera pro accepto beneficio norunt gratiam reponere, canes custodiant domos, & cadunt pro dominis suis, repentem aliquo periculo, circumventis: alij greges servandis adhibiti, usque ad mortem decerant

pro salute pecorum ne damnum accipiant pecu-
narij: & non fatebimur probum esse longe
turpissimum, hominem gratis natum gratitu-
dine superari à cane, audaci asperaque bestia?
Et non faciem præ pudore obvoluent homines
parentum suorum contemptores, damnabunt-
que suam incuriam in re qua sola erat curan-
da, vel ante alias, præsertim cum non confera-
tur quam referatur beneficium? filiorum enim
nihil est, quod non debeant parentibus, à qui-
bus vel acceperunt, vel in accipiendo adjuti
fuerunt.

ii. Quarto quoque decalogi præcepto,
& illi, qui licet non sint patres carnis propa-
gatione, sunt tamen vel directione vel in-
structione, honorandi veniunt, quales sunt
superiores, Magistri & instructores ita Do-
ctor Angelicus. 22. q. 102. a. 1. in corp. sicut ait:
carnalis pater particulariter participat ratio-
nem principij, qua universaliter reperitur in
Deo, ita etiam persona, qua quantum ad ali-
quid, gerit circa nos providentiam, particula-
riter participat rationem patris, quia pater est
principium & generationis & educationis, &
discipline, & omnium qua ad perfectionem
humane

humana vita pertinent; Persona autem in dignitate constituta, est sicut principium gubernationis respectu aliquarum rerum, sicut Princeps Civitatis in rebus civilibus, dux exercitus in bellicis, Magister autem in disciplina. Et inde est, quod omnes tales personae Patres appellantur.

12. Vnde Seneca lib. 1. de Clement. cap. 14. interrogatus, quodnam sit Principis officium, respondit quod honorum parentum; hoc quod parenti id etiam Principi faciendum est, quem appellamus Patrem patriae, non adulatione vana seducti; quemadmodum & Aristoteles eos simul ponit, dum Deo, parentibus, & praeceptoribus aequivalens reddi non posse asserit; à parentibus enim esse & vivere à praeceptoribus bene & honeste vivere debemus.

Sicut Deo & parentibus ut jam visum est injuriæ sunt, novarum sententiarum inventores vel assertores sic quoque Regibus minus præjudicant dum docent:

Propo

PROPOSITIO III.

In quavis probabilitate orta ex Iure, quilibet Rex licite bellum gerit, contra alium Regem, etiamsi, sit in quieta possessione.

13. **A**D bellum iuste inchoandum non sufficere consilium & iudicium particularis unius aut alterius Theologi inter privatos parietes existentis & rerum publicarum & status politici ignari experientia fat docuit, neque enim Germania tot cladibus sine illis afflicta fuisset; suadebatur ut fert rumor Imperatori Ferdinando à protestantibus urgere non solum Monasteriorum ab ipsis occupatorum, sed & fructuum perceptorum restitutionem. Primo annuebatur, secundo, quodammodo impossibili contradicebatur, & hoc belli initium, quo præter jam ante ablata plurima alia & monasteria & Episcopatus amisit: Idem expertus ille, qui dum cuidam Principi bellum suasisset, præter suam opinionem ex post videns

R. 3

tantum

tantum humani ex suo forte imprudenter dato consilio sanguinis fundi, plurimaque inconuenientia exoriri: licet supplex consilium datum revocarit, & aliter suaserit, audiri tamen non est; Vt bellum proinde legitimū sit gravissimæ accedant causæ necesse est.

14. *Nec enim ad eius justitiā sufficit ait V. Helm. Ferdin. ab Efferen in suo Manuali polit. l. 1. puncto 1. Vt Princeps credat se habere iustam causam, sed oportet ut ex prævia cognitionis examine eandem habeat, bene perspectam: & deoque semper prius audiendæ sunt Adversariorum rationes, si velint ex æquo & bono disceptare. Et quidem inter iustas belli causas est defensio, vim enim vi repellere omnes leges omniaque jura non solum permittunt verum etiam jubent. l. 54. §. 4. ff. ad l. qui. Idque vel propter religionem, vel regionem vel personam. Religionem enim animis posse defendi sacrarum paginarum testimoniis comprobatur Nehem. 4. Machab. Summaque & optima ratio putatur quæ pro religionis tuitione facit, Zasius ad legem plac. n. 10. Quamvis enim religio in se tanquam*

spirituale bonum armis materialibus con-
servari non possit, ipsum tamen religionis
veræ exercitium & cultus liber à vi externa
& insultu impredientium recte armis defen-
ditur, *Nehem. 4. v. 13.*

15. Pro regionis defensione sufficiat ad-
ferre *S. Ambrosij* monitum: *fortitudo quæ vel
in bello à barbaris tuetur patriam vel domi
defendit infirmos vel à latronibus plena justitia
est; quæ etiam justa erit, etiam si quis ab
alio justo bello impetatur, nam is sui ipsius
judex non est, nisi tam clara sit injustitiæ cau-
sa, ut quasi totus mundus sententiam ferat,
notoria enim non indigent probatione vel de-
cisione, extenditur etiam defensio non solum
ad præsentem, sed etiam ingruentem neces-
sitatem & vim quæ inferri timetur; unde uti-
le bellum movemus ne ipsi bello prema-
mur, impendentibusque malis obviam imus
& avertimus, uti Salomonem qui à Deo
pacis promissionem habebat, fecisse legi-
mus: continuo duodecim millia equitum &
mille quadringentos currus alendo, ut esset
terrori vicinis regibus, & in hunc finem in-
troduci sunt milites limitanei, sive limitum*

Provinciae tutores, etiam tempore pacis ne inopinantes opprimamur. In bello vero offensivo causa prima est, rerum per vim creptarum recuperatio, *Covarr. in relict. peccatum p. 2. §. 9. num. 4.* sicut sese eximentium facta coërcitio, qui enim ab Imperio deficiunt Imperij hostes efficiuntur: Secunda si adversus contumaces qui se iudicio submittere nolunt, vi & armis procedatur & hoc multo magis si subditi rebelles adversus magistratum insurgunt: *Covarr. lo. cit.*

16. Tertia est illatae injuriae vindictio, non enim frustra magistratus gladium portat, sed ad vindictam, modo illa gravis sit, ob exiguam enim injuriam quae ordinarie alio modo vindicari potest, expeditio bellica suscipienda non est; Quinta denegatio transitus innoxij qui jure societatis humanae debetur: ob hanc enim causam filij Israel contra *Og. Regem Amorrhoeorum* arma sumpturunt, & tanto amplius si transitum petens de refarciendo damno caveat; his adiungi potest denegatio necessariorum alimentorum à transeuntibus expetitorum, si illa pretio sine extradentium damno postulentur.

Qui enim alimenta jure humanæ societatis, refuso legitimo pretio denegat, necare videtur: *l. necare §. de agnosc. & alendis liberis.*

17. Quæ omnia sub compendio tradit Hugo Grotius de jure belli & pacis lib. 2. cap. 1 n. 2. Plerique ait bellorum tres statuunt causas justas: defensionem, recuperationem rerum & punitionem; quæ tria in Camilli ad Gallos denunciatione invenias, omnia qua defendi repetique & ulciscendi fas sit, in qua enumeratione nisi vox recuperandi sumatur latius, ommissa est persecutio ejus, quod nobis debetur. Quam non omisit Plato dum dixit bella geri, non modo si quis opprimatur aut expiletur, verum etiam si deceptus fuerit: quo enim illud Seneca convenit: *aquissima vox est, & jus gentium præ se ferens. Redde quod debes: & Marcus Zoerius Boxhornius Instit. politic. lib. 1. c. 12.* qui ad belli susceptionem & indictionem sufficere negat quod iustum sit nisi simul & necessarium; est autem necessarium & iustum, cum alia ratione jus nostrum nobis non possumus vindicare: quibus adde illud Tacit. *hist. sec. Omnes qui magnarum rerum consilia suscipiunt estimare debent, an,*

R 5

quod

quod inchoatur Reipublica utile ipsis gloriosum
aut promptum effectu aut certe non arduum sit.

PROPOSITIO IV.

*Rex qui vis ratione probabili nixus subdi-
tos ad militandum, & belli sumptus
incommoda subeunda cogere potest.*

18. **H**anc sicut & priorem, sententias
probabiles, idem Author assertor
judicat, licet contrariæ sibi placeant, ideo
quia authores aliqui easdem defendunt,
quos tamen vel non nominat, vel si quos
nominat, unico excepto, contra se sentiunt,
sola enim probabilitate extrinseca, nulla ad-
ducta ratione se fundat, qualiter etiam pro-
babilis esse poterit, infra ad septimum præ-
ceptum adducenda propositio, quod scilicet
omnia bona subditorum sint regis, quam ut
impiam & justitiæ adversam plerique SS. Patres
tulerunt, & nihilominus non unus, sed
plures sat famosi authores defendunt, quo-
rum rationes ibidem adducentur. Quod si
liceat regibus & Principibus alium pacifica
regni

regni possessione existentem deturbare ex fundamento probabili, ex eodem poterunt facilius & iustius subditos bonis exuere, aut ea confiscare eo quod multo minora inconuenientia & incommoda post se trahat quam bellum publicum : Imò nec ullus Rex aut Princeps ab alio liber erit, cum eodem jure, quo alius utitur erga se & is erga alterum uti possit. *de similibus enim ad similia fit extensio ex identitate seu paritate rationis ut inquit Garzias 5. part. c. 7. n. 65.* Quo enim jure quis utitur erga alterum, contentus esse debet, si alter quoque erga ipsum utatur. Facillimumque erit hoc luxuriantium ingeniorum certissima probabilitatum male applicantium principia feracissimo sæculo. cuius Regi aut principi invenire viros doctos, qui intentioni suæ, licet quandoque iniquissimæ patrocinentur sententiamque suam quam vult vel ex aliis probabilem ostendant, vel adinventis à se rationibus addita sua auctoritate probabiles faciant.

19. Quis enim audeat Regij alicujus Parlamenti in quo tot viri doctissimi & in publicis versatissimi reperiuntur iudicium tan-

R 6

quam

quam improbabile, taxare? id certo erit eos
 vel inscitiae vel improbitatis arguere, praeter-
 tim dum ex officio super aliqua sententia es-
 professo & regio mandato simul congrega-
 ti, consultant, quilibet autem Doctor Prin-
 cipisque consiliarius in tam arduis negotiis
 praesumitur doctus & probus, donec probe-
 tur indoctus vel improbus, juxta *Regul. Ju-
 ris in sexto* quae si vera supponamus, cessa-
 bunt plures quaestiones, quae à Theologis
 moveri solent, scilicet an teneatur miles ex-
 aminare justitiam belli? an si dubitet de ea
 possit bellare? sed quilibet sub quolibet qua-
 cunque de causa juste & sine conscientiae
 scrupulo militare poterit, etiam si causa eti-
 sit injustissima, quia non tenetur illam exa-
 minare, sed supponere quod id, quod à totis
 tam doctis viris justum esse decretum est, ita-
 dem propter & rationes & auctoritatem
 eorum revera sit tale. Ac ita justus fuerit il-
 le à saeculo non auditus, contra Regem An-
 gliae à propriis subditis institutus proceffus,
 quo eum, qui potestati suae non suberat, in
 judicium citarunt, & capitis condemnarunt.

20. Quod si justum fuit, & videtur ex ad-
 ductis

ductis principiis esse, misero certe loco erunt omnes Reges & Principes, meritoque metuant, ne similis contra se quandoque à subditis processus instituat. Non dicam quod ex jam allatis principiis quoque sequatur, subditum cui nititur Princeps bona auferre vel confiscare in quorum pacifica & quieta est possessione, jus habeat sese defendendi & injustum invasorem (si aliter res suas salvare nequeat) licite occidendi, cum melior illius tanquam possidentis sit conditio: Et laxistæ concedant etiam licere illum, qui nititur nobis auferre rem valoris unius aurei interficere, ut infra videbitur.

Regibus & Principibus tanquam Patriæ Patribus injurijs quoque sunt, qui in gabellarum defraudatione consilium dare non verentur. sit proinde.

P R O B L E M A.

PROPOSITIO V.

Probabile est subditum dubitantem de justa Gabellarum impositione teneri illas solvere.

R 7

Propo-

PROPOSITIO VI.

Probabile est subditum dubitantem de iusta Gabellarum impositione non tenere illas solvere.

21. **E**Cce propositionem problematicè propositam, ut quilibet quidlibet amplecti valeat, nec peccet si vel priorem vel posteriorem eligat, ex duabus enim probabilibus, illam, quæ mihi magis arridet, sequi possum: quod autem ambæ jam dictæ sint probabiles, ex hoc elucet, quod, & ratione alicujus momenti, & autoritate nitantur. Ratio prioris partis est, quia possessio justitiæ præsumenda est pro Principe, posterioris, quia possessio stat pro libertate subditorum, qui non sunt obligandi solvere, nisi certum sint de justitia: ubi vides possessionem stare pro utraq; parte contradictionis dum Princeps in possessione justitiæ & subditi libertatis supponuntur esse: Possessio tamen Principum licet major libertate subditorum ipsis nihil proderit, nisi prius omnibus & singulis

gulis subditis justitiam inpositionis gabellarum ad oculum & certo demonstrent alias enim possessione libertatis se tueri poterunt & negare gabellarum solutionem.

22. Certe periculosum foret si Princeps deberet justitiam suæ gabellarum indictio- nis subditis suis demonstrare. *Didacus Sav- dra* conscientiosissimus Politicus in suis sym- bol. politic. symb. 67. putat solorum statuum in comitiis congregatorum consensum re- quiri, si ita contractum, vel immemorabili consuetudine introductum; si regnum inquit ea conditione obtigerit, ut absque ejus consen- su tributa imponi nequeant, aut postea decre- to aliquo generali ita sancitum, aut diuturna aliqua prescriptione jus istud acquisitum fue- rit, in his, talibus casibus consensum comitio- rum expectare oportebit ne periculo sese expo- nat Princeps.

23. Ad eam rem proderit si Princeps tan- tum apud subditos autoritate valeat, ut ipsi ex concepta de Zelo illius erga bonum com- mune opinione æquum judicent onus, quod illis imponitur, & ultro in illud consentiant, totos sese ejus prudentiæ & notitiæ rerum publicæ,

publicæ, committendo, quomodo ad ⁷⁰ arbitrium sese referebant *Aegyptij*, cum quintam fructuum partem ab ijs exigeret, ubi populus istam de Principe conceperit fiducia, cavere debet sedulo ne eam ablique sufficienti causa oneret; verum si necessitasurgens aliud postulaverit, illud curet saltem, ut tributa, quæ exiguntur, bene impendantur, nihil enim gravius fert populus, quam si nullum oneris sui fructum videat, & fortunas suas in usus inutiles insumi intelligat. Tum illud etiam odit, si tributa, quæ suavitatis necessitas, ea cessante continuentur.

24. Audet nihilominus affirmare *Castro-palaus* valde probabile esse, te non obligari, & obedire superiori precipienti, quando habes opinionem probabilem, rem imperatam vel esse illicitam vel excedere ejus jurisdictionem, quod, si ita est, nunquam subditi gabellas solvere tenebuntur, cum merito dubitent de justitia impositionis: & sint in possessione suæ libertatis. Hæc sententia licet Principibus summe præjudicialis longe tamen magis superioribus Regularium: quibus si subditi nõ teneantur parere, quoties sententiam proba-

probabilem habent, rem imperatam esse, vel illicitam, vel excedere ejus jurisdictionem: vix dabitur casus (si ea quæ legi Divinæ manifeste contrariantur excipias) in quibus se ad parendum obligari judicabunt.

24. Si proinde grave quid & sensualitati contrarium demandetur: Innumeræ ad extricandum se viæ, illis præsertim, qui docti & Theologi sunt, se offerent, videlicet quod imperata sint contra, supra vel præter regulam. Quod sit consuetudo immemorialis (quæ contra regulam & statuta ordinis præscribere potest) in contrarium, maximè cum quilibet Theologiæ lector, juxta fundamenta nova probabilitatis, prætereundere possit suam sententiam esse probabilem. Quod si opponas in dubio esse possessionem impetrandi pro superiore, quo jure spoliari nequit, & subditos suam libertatem in voluntatem superioris per professionem resignasse, mox respondetur id verum esse, nisi subditus obediendo grave aliquod incommodum, in persona, rebus, honore sibi vel alteri timeat. In dubio esse enim magis favendum reo, & ei, de cujus damno agitur, qui licet non

non

non sit in possessione suæ libertatis, estu-
men securitatis, qua potest sese à periculis
conservare.

25. Quam verò obvium sit, religiosos de
gravitate & difficultate imposita sibi obedi-
entiæ causari, & continuos pretextus se ex-
tricandi inquirere: norunt eorum superio-
res plus aliquando vanâ apprehensione quàm
ipsâ difficultate operante. At talibus argu-
mentis ferreum quodammodo obicem op-
posuit *S. P. N. Benedictus, cap. Regule*: Vbi
jubet Monacho etiam in impossibilibus, si
non effectum operari, saltem efficacem affe-
ctum demonstrare: *Et Regule ff. Minorum*,
dum suis præcipiunt, ut in omnibus obedi-
ant, quæ non sunt contra regulam, vel contra
animam, & denique *constitutiones Societ. Je-
su*: præcipientes suis in omnibus obedire,
in quibus non cernitur manifestum pecca-
tum: Ridicula proinde est illa, cujusdam
Regula S. Benedicti militantis ad Abbates in-
structio; *Lector casuum conscientie talis ad
Abbate eligatur, qui sciat bene distinguere ve-
ter probabilitatem & improbilitatem: ut de
scipulus jure possit Deo dicere, viam mandati*

eniol

torum tuorum cucurri, cum cor meum ignorantia rigore compressum, opinionum benignitate dilatasti.

26. Scient utique superiores & de jure scire debent, quid sui sit officij, & quousque juxta regulam & emissa à subditis vota, potestas sua se extendat, reddituri rigidissimam æquissimo judici (si non legitimis quoque suis superioribus) rationem: si limites à regula & constitutionibus sibi præfixos, transgrediantur: qui enim subditis præcepit sub reatu pœnæ obedire, præcepit & superioribus sub interminatione Divini Judicij justa præcipere; Apud Deum enim *Judicium durissimum, his, qui præsumunt & potentes* (nisi suis officiis satisfecerint) *potenter tormenta patientur.*

27. Certè longe aliter ordinum fundatores, suos instituere religiosos, ut perpulchre ostendit *Leonar. Lessius de Jure & Just. l. 2. c. 46. dub. 5.* Tria ad obedientiæ perfectionem (ad quam religiosus, vi professionis tendere obligatur) requirentes. Primo scilicet ut esset cæca, personam superioris ejusque imperfectiones non attendens, sed
soluna

solum quod vices Dei agere in Monasterio credatur; sed nec rationes impositæ sibi obedientiæ scrutetur, memor illius S. Gregorij lib. 2. c. 4. in lib. 1. Regum: *Vera obedientia. Nec prepositorum intentionem discutit, nec præcepta discernit, quia qui omne vita sua iudicium majori subdidit, in hoc solo gaudet, si, quod sibi præcipitur, operatur: Nescit enim iudicare, quisquis perfecte didicerit obedire, Secundo prompta: Verus enim obediens teste S. Bernard. serm. de virt. obediens. Mandatum non procrastinat, sed parat aures auditui, linguam voci, manus operi, pedes itineri, & sic se totum intra se colligit, ut mandatum per agat imperantis. Tertio fortis in opere aggrediendo, in eoque ad mortem usque perseverando, juxta exemplum in monte monstratum, Christi facti obedientis usque ad mortem, mortem autem Crucis.*

ARTI